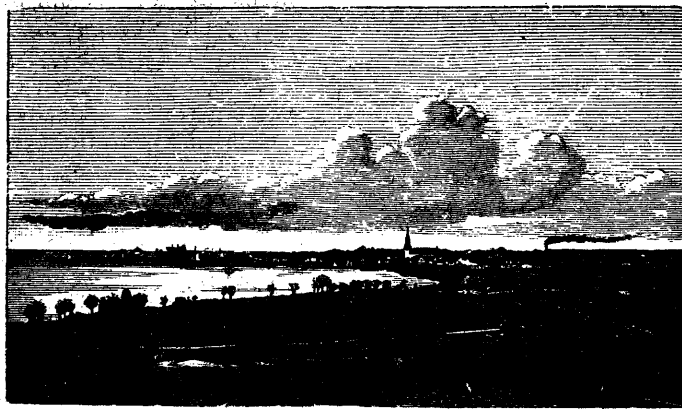

Udsigt til Mark og Bakke. Den er Sædet for adskillig Industri, der udmærker den fremfor andre danske Provinsbyer, idet Raamaterialet, der forædles, er særlig bornholmsk. Det er Graniten og Leret, som danner Grundlaget for Stenhuggeriet og Stensliberiet samt for Lervareindustrien i dens forskellige Former: Terracotta, Majolika, Fajance- og Pottemagerarbejde. Navnlig har Terracotafabrikationen naaet en betydelig kunstnerisk Udvikling, og her er det Hjorths Fabrik, der er meget bekendt, ikke blot herhjemme, men ogsaa i Udlandet.

Lille Torv er ved Menneskehaand omdannet til en smuk Plads, og St. Torv, der udmærker sig ved sin Størrelse og sin Regelmæssighed, har Betingelser for med Tiden at blive en meget smuk Plads naar den rette Haand og tilstrækkelige Pengemidler bliver stillet til Raadighed.

Gæsterne vil blive indkvarterede hos Byens Borgere, og paa Mødets anden Dag vil de være optagne af en Udflugt til det historisk mindeværdige, malerisk beliggende Hammershus's Ruiner med de naturskønne Omgivelser. Man kører hertil med den ny Bane Rønne-Hammershus. Ved »Hammershus« Slotsruiner vil der blive holdt et offentligt Møde. Egnen her omkring er ualmindelig smuk og storslaaet. I og ved Rønne ser man kun almindelig dansk Slette-land, dog med Udsigt til de Bakker, som gemmer Graniten i sit Skød, og ved hvis Fod er lejret den forvitrede Granit (Kaolin), mens man her ved »Hammershus« rundt omkring ser Graniten stikke frem; man maa dog ingenlunde forestille sig, at det kun er Sten og atter Sten, man faar at se. Nej, den frodige Plantevækst og de brune Lyngmarker afvekslende med Birk og Piletræer, med Klippe-

Rønne, set sydfra.

flader og stejle Klippevægge gør det hele til en Idyl med stor Skønhedsvirkning. Det hele som det ligger indrammet af den sølvblanke Sø, vil, især om Vejret er gunstigt, give de besøgende et uudsletteligt Indtryk af et Landskab af overordentlig Skønhed. Og alt dette ligger som Indfatning til den stolte Ruin af det historisk mindeværdige »Hammershus«, hvorfra Ærkebisperne i sin Tid trodsede de danske Konger og hvor den svenske Besætning, efter at dens Høvding Oberst Prinzenskiöld d. 8. Decbr. 1658 var dræbt i Rønne, maatte overgive sig til Bornholmerne. En Mindesten uden for Slottet vidner nu om denne betydningsfulde Begivenhed.

»Hammershus« blev, saa vidt det skønnes, paabegyndt i Midten af det trettende Aarhundrede af Ærkebisperne i Lund eller hans Broder Andreas Sunesen, og voksede efterhaanden til en stolt Borg, der baade ved sin Beliggenhed og sine Forsvarsværker var en stærk Fæstning. »Slottet«, som det endnu kaldes, udholdt manganen en Tørn, indtil det med Begyndelsen af det 18. Aarhundrede, da Kristiansø var bleven indrettet til

Fæstning, blev overgivet til Ødelæggelse og dels Tidens Tand, dels andre »Tænder«, navnlig Regeringens, der i 1742 lod opføre »Hovedvagten« i Rønne af Sten fra »Hammershus«, gnavede stærkt paa det, indtil Ruinen i 1822 blev fredlyst. Siden den Tid er der anvendt mange Tusinder af Kroner paa at standse Ødelæggelsen og paa at bortføre Bunker af Ros fra de nedfaldne Masser fra Bygningsværkerne, og Museumsinspektør Hauberg, der som ingen anden har Kendskab til »Slottet«s Fortid, har med Kærlighed til Sagen anvendt megen Tid og meget Arbejde paa at drage frem af Glemselens Skød alt, hvad der kan kaste Lys over det gamle »Hammershus«. Navnet hidrører fra den Klippekupe, »Hammeren«, som danner Bornholms yderste Bolværk mod Nordvest.

Desværre er Tiden for kort til at vise Gæsterne Bornholms mange andre Naturskønheder og Seværdigheder; men de vil nok selv efter at de har faaet Blod paa Tanden, gøre hvad de kan for at se noget mere.

Bornholms Museum i Rønne indeholder meget seværdigt; men desværre er Lokalerne saa daarlige, at Genstandene langt fra kommer til deres Ret.

M. M. Smidt.

Hammershus, set sydfra.

**Det er Mændene, der
gaar til Valg den 20.
Maj, ikke Folket!**